

Олык Ипай лүмеш премийын рушла серыше икымше лауреатше

«Марий Эл» газетым лудмек (2018 ий, 68-ше №, 11-ше лашт.), тиде премийым 1968 ий 11 сентябрьште негызлым пален нальым.

Марий радион ончычсо дикторжо Лидия Козыреван «Умылаш күлеш улмаш айдемым» (В. Колумб: Умыремым арам шым эртаре, Йошкар-Ола, 1995, 222-227 с.) шарнымашыжым шукертак лудынам ыле да уэш шергал лектым.

Чынжымак, тудо пагытыште (1968) комсомол шұлыш пашаште пеш виян ыле. Тиде ийын Марпединститутым тунем пытарымек, мый Шенше школышто 5, 9-10-шо класслаште руш йылме ден литературым туныкташ тўналтым. 9 б класс вуйлатышлан шогалтышт. Комсомоллан 50 ий темме лүмеш школ воктене пушенгым шындылна, тўрлő конкурс, спорт ўчашымаш, шуко моло мероприятийыма эртарыме. Варарак пален нална: комсомол поэт Олык Ипайын лүмжым пуымашке премийын икымше лауреатше марий поэт Валентин Колумбын надырже кугу. Ты жапыште лач тудынак кандидатуржо веле тиде премийлык лийын. Л.Козыреван шарнымашыжлан энертем: «...Мый манам: Валентин огыл гын, кő вара первый лауреат лийшаш? Абакан Тайшетышке кő миен коштын? Кő тудым тушко колтен? Комсомол обком. Тидын негызеш тудо «Келшымаш ола» книгаг луктын. Да ончалза поэзийжым...»

Валентин Христофоровичын поэзийже тўрлő шорынан гынат, икмыняр жап «комсомол поэт» радамаште лийын. Марий лудшыжат В.Колумб

нерген «Комсомольский билет» (1950) почеламутшо савыкталтмек иже палаш тўналын, очыни.

Кызыт В.Колумбын поян поэзийже, публицистический статьяже, кусарыме пашаже, шкенжын возымо да тудлан колтымо серыш-влак нерген келгын пален налаш чыла йон уло. 2003-2009 ийлаште лукмо 5 томан книгаже-влак мом шогат!

Ынде мутем, шонымашем – Олык Ипай лүмеш премийымак сулышо коклаште улшо Марий Элысе (тоже икымше) рушла возышо поэт Александр Фёдорович Сычёв (1946-1977) нерген. Умыржő гына пеш кўчык лийын. Тидын амалже могайрак – Г.Бекешевын «Трагедия поэта» изирак дневникше, Г.Зайниевын «Кугарня» (6-шо №, 11-ше лашт.) газетеш «Морко мландын руш мурызыжо» савыктышыж гыч палаш лиеш.

*Я родился в неизвестном
Российском селе,
Обозначенном разве что
В плане районном.*
(«Паруса тополей», Йошкар-Ола, 1978, 5-ше лашт.)

А.Сычёв Морко район Руш Вуртем ялеш шочын, тыштак тўналтыш, Горельский шымияш (1960), Шенше кыдалаш (1963) школлаште тунемын. «Колхозная правда» районный, «Молодой коммунист» газетлаште, «Политическая агитация» журнал редакцийште тыршен.

«Говорят, что я поэт...»

Чем-то одарённый.

Может быть, а, может, нет.

Просто я влюблённый

В эти сосны, в эти ели, самого

В эти вьюги и метели», –

звучали стихи Александра Сычёва из уст счастливого автора. А.Сычёв молод, ему лишь 18 лет, но он успел написать около 200 поэтических произведений и напечатать в основном в газете «Колхозная правда». (Иван Осмин. «Поэзия строителя и жизнелюба», 11 декабря 1965 года.)

Икымше «Ржаной горизонт» сборникше 1974 ийыште лектын, тушко пурышо мурпогыжо да «Полевая почта 82757» поэмыже 1976 ийыште Олык Ипай лүмеш премийым суленит. В.Колумб эше 1972 ийыштак тыгай иктешлымашым ыштен: «Сборник нужно рекомендовать к изданию. И чем скорее, тем лучше. Это, несомненно, будет подарком для читателя и заметным явлением для нашей литературы». Чаманаш кодеш, тудо премийым пуымым шкеже ужын шуктен огыл, да А.Сычёвшат 1978 ийыште «Паруса тополей» кокымшо книгажым лукмеш илен шуын огыл.

В этой жизни надо мне немного:

Жизнь прожить и поле перейти!
(«Паруса тополей», Йошкар-Ола, 1978, 5-ше лашт.)

А.Сычёвын илыш умылымашыже тыгайрак лийын, ала-можо В.Маяковский ден С.Есениным ушештара.

Это время играет

Годами, как чётками,

*Это память людская
События свеисит. евеисит*
(«Ржаной горизонт», Йошкар-Ола, 1974, 76-шо лашт.)

А.Сычёв Кугу Отечественный сарыште лийше шке землякше-влак нерген порын шарналтен возыде кертын огыл. Тудын ачажат саргыч сусырген пörтылын, туге гынат трактористлан ыштен, эргыжымат пытартыш корныш ужатен.

Кызыт Саша Сычёвын акаже Татьяна Фёдоровна Макогон (1936 ийыште шочын) Иркутский областыште ила, шольж гаяк творческий шұлышан, почеламутым, мурым воза.

ВЛКСМ Марий обкомын Олык Ипай лүмеш премийже дене наградитлыме А.Сычёвын 70 ияш лүмгечыжым республик кўкшытыштő палемдыме огыл. Жап эрта. Кеч шочмыжлан 75 ий шумо жаплан тидым ышташ ыле.

«Надо жизнь успеть заполнить

Всем, чем славен человек», –

поэтын мутшым пенгыдемден, иктаж-могай иктешлымаш сынан у книгаг але, кок сборникысыжым иктыш поген, уэш савыкташ күлешлан шотлем. Тыгай суап пашам шукташ поро чонан, уста, кыртмен тыршыше сылнымут мастар вораңдарен кертеш манын ўшанен илена. Вет ончычсо сборникше-влакым 3000 экземпляр дене лукмо гынат, район книгагудыштат «списано» манын возымыжо гына кодын.

**Елизавета АЛЕКСЕЕВА,
туныктымо пашан
ветеранже.**

Морко район
Тошметсола.

Варарак нальыма: комсомол поэт А. Ипайын лүмжым пуымашке премийын икымше лауреатше марий поэт В. Колумб.